

Een dubbele Europese crisis: crisis van de financiën, crisis van de democratie (8.10.08)

De financiële crisis heeft Europa bereikt, ondanks de vele geruststellende uitspraken, die sinds meer dan een jaar de consumerende burger wilden geruststellen. Maar die getuigden van een ontstellende blindheid voor de omvang en de oorzaken van deze crisis. Aldus het vierde persbericht van ATTAC over de financiële crisis, dat wij integraal publiceren.

De financiële integratie is zo groot geworden dat alle banken en alle financiële instellingen betrokken werden in de immobiel-luchtbel en deelnamen aan de speculatie op de hypotheekwaarden. Nu is ook de reële economie geraakt, vermits verschillende landen van de EU in recessie gingen.

In een situatie van hoogdringendheid zijn de Benelux en Frankrijk gedwongen om Fortis en Dexia te nationaliseren. (alhoewel België vlug opnieuw overging tot herprivatisering). Ook in andere Europese landen werd intussen overgegaan tot nationalisering van banken, hetgeen in het voorafgaande neoliberale empire totaal onbespreekbaar was. Eindelijk begrijpen de Europese leiders dat het niet voldoende zal zijn de bressen te dichten. De heren Jean-Claude Trichet (voorzitter van de Europese Centrale Bank) en Jean-Claude Juncker (voorzitter van de Eurogroep) en de huidige president in functie van de Europese Unie, Nicolas Sarkozy roepen om een omvattend plan. Onmiddellijk worden de contradicties van het politieke Europa van vandaag overduidelijk. Mevrouw Merkel accepteert zo een plan niet. En het ontbreken van elke Europese coördinatie brengt het Verenigd Koninkrijk tot een garanderen van een deel van de bankdepositos, terwijl Ierland zich bereid verklaart om alle depositos, enkel binnen Ierse banken, te garanderen.

Nu is het ogenblik aangebroken waarop de Europese neoliberale constructie zich openbaart als volledig uitzichtloos. Europa heeft het principe van de vrije circulatie van kapitalen zonder enige beperking altijd volledig onderschreven. De deregulering en de liberalisering was systematisch en volgehouden. Nu komt de terugslag. Europa maakt zich klaar om overspoeld te worden door deze ongezogene financiële storm.

Aan de andere kant heeft men van de Europese Unie een ondemocratische constructie gemaakt, die toevertrouwd werd aan een leger van politici en van technocraten, die trouw gezworen hadden aan de markt en niet in staat waren om in andere termen te denken dan in die van de kooplui en van de concurrentie, en nooit in termen van samenwerking en solidariteit tussen de volkeren. Geen enkele democratische politieke autoriteit is vandaag in staat om het hoofd te bieden aan deze ergste crisis sinds de jaren 30. (De huidige crisis op de markten is de ergste sinds die van de jaren dertig in de 20e eeuw" zei de gouverneur van de Nationale Bank van België (NBB) Guy Quaden tijdens een commissie van Kamer en Senaat over de huidige bankencrisis).

Het is dus wel degelijk een dubbele crisis: omdat de Europese Unie meegesleurd werd in de maalstroom van de mondialisering van de financiële markten, en omdat ze een ondemocratische entiteit is, functioneert ze nu niet meer. Ze is buiten gebruik. (Het enige wat de EU heeft bereikt is het optrekken van de bankgarantie tot 50.000 euro om de paniek onder de spaarders te bezweren maar bovenal om het dreigende spook van banknationalisering af te remmen).

Men verweet Attac dat het steeds weer de onheilsprofeet speelde en dat het zich verzette tegen de liberale mondialisering, en tegen de ondemocratische Europese verdragen. Attac herhaalt nu meer dan ooit de dwingende noodzaak om een eind te maken aan deze financiële logica. Attac roept de burgers en de werknemers op, die vandaag de dragers zijn van alle gevaren voor de reële economie, voor de samenleving en voor de democratie, om zich te mobiliseren.

Er moeten onmiddellijk maatregelen genomen worden om de terugkeer van de crisissen te vermijden, ondermeer door een radicale herverdeling van de rijkdom ten voordele van de werknemers en niet van de aandeelhouders:

- Overname door de publieke sector van de belangrijkste polen van de banksector binnen de Europese Unie.
- Drastische beperking van de kapitaalstromen door een taxatie van de financiële transacties (Europese Tobintaks);
- Onmiddellijke sluiting van de belastingsparadijzen en van de termijnmarkt, in afwachting van een strakke controle;
- Invoering van een progressieve belasting van de inkomens uit kapitaal zodat het de speculanten zijn die betalen;
- Een einde stellen aan de zogenaamde structurele hervormingen van de arbeidsmarkt en van de sociale zekerheid, het ongedaan maken van de privatiseringen en liberalisering van de openbare diensten;
- Initiatief van de Europese Unie voor een internationale conferentie in het kader van de VN en niet van de G8.

Op 15 oktober zullen alle Attac's van Europa het geheel van hun voorstellen bekend maken om uit de crisis te geraken.

Omdat een ander Europa mogelijk is,
Eric Goeman, woordvoerder Attac Vlaanderen
Eric.goeman@attac.be

.